

Duševní zdraví se týká každého a nemocní potřebují pomoc co nejdříve

22.3.2023 - | Krajský úřad Pardubického kraje

Pardubický kraj je v České republice jediný, který má při své Radě už od roku 2016 Komisi pro koordinaci služeb v oblasti duševního zdraví. V minulých dnech sezvali její členové všechny hlavní regionální aktéry v této oblasti včetně zástupců pobytových spádových zařízení mimo kraj, aby se poradili, jak dál postupovat i při přetrvávajícím nedostatku odborného personálu.

„Za dobu fungování komise máme celkový přehled o situaci a od loňského roku máme také schválený Krajský plán sítě služeb pro osoby s duševním onemocněním do roku 2030. Teď mohli všichni zhodnotit, v kterých oblastech jsou jaké pokroky a co jsou největší problémy,“ říká radní Pardubického kraje pro sociální péči a neziskový sektor Pavel Šotola.

Kvalita, dostupnost a rozmanitost podpory lidí s duševním onemocněním se zvyšuje

Dnes již plně fungují dvě Centra duševního zdraví (CDZ) v Pardubicích a Chrudimi, která zajišťují podporu člověka s duševním onemocněním prostřednictvím zdravotních a sociálních služeb v jeho přirozeném prostředí. Do konce roku 2024 postupně vzniknou ve Svitavách a Ústí nad Orlicí. U již zaběhlých CDZ se přemýšlí o rozšíření časové dotace z 8hodinové služby na 12hodinovou, ale v tuto chvíli jejich podoba zatím ještě není finalizována. Lidé v krizi mohou využít služeb CDZ v intenzivnější podobě: „Není neobvyklé, že týmy mohou navštívit klienta několikrát za den a domluvit s ním víkendovou podporu na zavolání,“ upřesňuje Marek Fiala, oborný ředitel Péče o duševní zdraví. Taková podpora bývá prevencí hospitalizace a zároveň člověku dodává cenné zkušenosti, jak pracovat s nemocí v prostředí jemu blízkém. V kraji jsou také dostupné další služby pro lidi s duševním onemocněním jako sociální rehabilitace, sociálně terapeutické dílny, zaměstnávání v sociálních podnicích, nebo pobytové sociální služby či bydlení s nižší mírou podpory.

Psychiatrické sestry nově

Nadále přetrvává personální deficit v řadách zdravotníků, především psychiatrických zdravotních sester. Díky spolupráci s Univerzitou Pardubice se podařilo vytvořit akreditovaný program, který tuto odbornost všeobecným sestrám poskytne. Zdravotníci také nyní více spolupracují s komunitními terénními týmy, které bezpečně provedou pacienty obdobím po ukončení hospitalizace.

Duševní zdraví dětí se výrazně zhoršilo. Řešení hledají všichni

Zhoršené duševní zdraví našich dětí dnes již není novinkou a často je nutné ho řešit bezodkladně. Prvním krokem bylo posunutí věkové hranice klientů všech komunitních služeb terénního typu, některých ambulantních psychiatrů a psychiatrických oddělení nemocnic ve Svitavách a Pardubicích z 18 na 16 let. Dalším krokem je motivace rodičů řešit potíže dítěte terapií celé rodiny, neboť velká část duševních problémů dětí má kořeny v rodině. Tím se může ulevit dětským psychiatrům. Dále se formují pilotní mobilní multidisciplinární týmy pro děti ohrožené rozvojem duševního onemocnění, které budou fungovat v Pardubicích a Chrudimi. Ve spolupráci s vytipovanými školami mobilní tým naváže spolupráci s rodinami a společně s nimi, školou a dalšími odborníky se pokusí najít vhodná řešení problémů. To znamená, že se u jednoho stolu sejdou všichni zainteresovaní a společně budou hledat cesty a sestavovat plán, který rodině pomůže zlepšit její situaci.

Pokud se duševní zdraví dítěte zhorší natolik, že je nutná hospitalizace, nemají rodiče mnoho možností. Některé případy se řeší hospitalizací dítěte na pediatrickém oddělení v krajské nemocnici a následně probíhají psychiatrická konzilia. Ta mohou vyústit v hospitalizaci v Dětské psychiatrické nemocnici, kterých je v České republice sedm. Nejbližší jsou v Havlíčkově Brodě a Velké Bíteši.

Pomoc by se měla dostat i pedagogům. Školy v Pardubickém kraji dostaly nabídku zapojit se do programu, který by učitelům poskytl koučink a supervizní podporu.

Pamatujme i na potřeby seniorů

Pomoc pro nejstarší spoluobčany v kraji, kteří z důvodu zdravotního stavu již nemohou zůstat ve své domácnosti, se soustředí na domovy pro seniory a dále na domovy se zvláštním režimem, které poskytují péči zejména lidem s Alzheimerovou chorobou a dalšími typy demence. Terénní a ambulantní služby pro seniory postupně rozšiřují své kapacity a „učí“ se pracovat i s lidmi s duševním onemocněním. Je třeba dbát nejen na potřeby seniorů a seniorů s duševním onemocněním, ale také na podporu rodin a přátel těchto lidí. Na ty dopadají příznaky nemocí nejvíce a často vedou k vyčerpání či přetrhání rodinných vazeb. Tak se stává, že odchod nemocného člověka probíhá o samotě v nemocničních zařízeních. Přestože je dokázáno, že úmrtí v rodinné pospolitosti pomáhá při smíření se s cestou poslední. I rodinní příslušníci s takovou zkušeností mají na odchod se svým nejbližším lepší vzpomínky. Takovou cestu podpoří například hospicové služby, které mohou být i mobilní. Nově jsou k dispozici v Odborném léčebném ústavu Žamberk.

Priority na letošní rok?

„Účastníci setkání poukázali na některé problémy, na které se budeme muset zaměřit přednostně. Je to například rozšíření kapacity pobytových a odlehčovacích služeb pro osoby s chováním náročným na péči. U dětí musíme více podpořit včasný záchyt rizika rozvoje duševního onemocnění a hodně práce nás čeká v podpoře seniorů s duševním onemocněním a jejich rodin. V neposlední řadě pak stále musíme vyvracet předsudky, které o duševních onemocněních kolují, a které těmto lidem ztěžují začlenění do běžného života,“ dodává na závěr radní Šotola.

<https://www.pardubickykraj.cz/aktuality/120293/dusevni-zdravi-se-tyka-kazdeho-a-nemocni-potrebuji-pomoc-co-nejdrive>